27.2.2026 MH 8952/2025

Lausunto
Metsähallitus

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Metsähallituksen lausunto, Valtioneuvoston selonteko: pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, VNS 11//2025 vp

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman tarkoituksena on toimia tulevan ilmasto- ja energiapolitiikan valmistelun ja valintojen tukena. Ilmastolain perusteella ensimmäistä kertaa valmistellussa suunnitelmassa ei esitetä tai linjata yksittäisiä politiikkatoimia, mutta sen vahvuus on pitkän aikavälin tarkastelu sekä skenaarioihin perustuva lähestymistapa, joka auttaa hahmottamaan vaihtoehtoisia kehityspolkuja ja niiden vaikutuksia. Todellinen kehityskulku asettunee johonkin suunnitelmassa hahmottelujen tulevaisuuskuvien väliin.

Metsähallitus on keväällä 2025 julkaistussa ilmasto-ohjelmassaan sitoutunut edistämään Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Toiminnan myönteisiä ilmastovaikutuksia vahvistetaan hoitamalla ja käyttämällä valtion maita siten, että ne toimivat lisääntyvinä hiilinieluina ja -varastoina. Lisäksi hyödynnetään valtion alueiden uusiutuvan energian potentiaalia. Samalla pienenennetään toimintaan liittyviä kielteisiä ilmastovaikutuksia ja edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista. Tavoitteena on pienentää Metsähallituksen hiilijalanjälkeä 20 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2024 tasosta. Selkeä ja ennakoitava ilmastopolitiikka on olennaisessa roolissa Metsähallituksen ilmasto-ohjelman tavoitteiden toteutumisessa.

Metsähallitus pitää tärkeänä, että ilmastopolitiikka on pitkäjänteistä ja tieteeseen pohjautuvaa. Näin ollen myös pitkän aikavälin kehityskulkujen tarkastelu on kannatettava osa ilmastopolitiikan valmistelua. On hyvä, että suunnitelman skenaariot on valmisteltu monitieteellisessä tutkijayhteistyössä ja että valmistelussa on hyödynnetty laajapohjaista sidosryhmätyöskentelyä. Metsähallitus antoi lausunnon suunnitelman luonnoksesta marraskuussa 2025, ja osa tuossa lausunnossa esille nostetuista kehittämistarpeista on otettu huomioon lopullisessa suunnitelmassa.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjä vähentävistä menetelmistä annetaan konkreettisempaa tietoa. Toisaalta maankäyttösektorin menetelmien kehitysnäkymät on edelleen kuvattu hyvin suppeasti, eikä luontopohjaisia ratkaisuja kuten metsitystä, kosteikkojen ja soiden ennallistamista tai rakennetun ympäristön hiilinielujen vahvistamista käsitellä ollenkaan. Myös kulutuksen ja käyttäytymisen muutokseen (esim. asuminen, liikkuminen ja ruokavalio) sekä kiertotalouteen ja resurssitehokkuuteen liittyvät mahdollisuudet jäävät suunnitelmassa vähäiseen rooliin.

Suunnitelmaan valitut neljä vaihtoehtoista kehityskulkua on kuvattu selkeästi, ja ne eroavat riittävällä tavalla toisistaan kuvaten erilaisia arvopohjia ja ohjauskeinoja. On myönteistä, että skenaariot kattavat laajasti eri sektorit ja tarkastelua on tehty tavanomaista pidemmällä aikajänteellä. Toisaalta etenkään maankäyttösektorin osalta 30 vuoden tarkasteluaikaa ei voi pitää erityisen pitkänä. Liian lyhyt tarkastelujakso voi antaa väärän kuvan toimenpiteiden pitkän aikavälin vaikutuksista esimerkiksi metsänielujen osalta. Ilmastolain mukaan pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa tarkastelun tulee kattaa vähintään 30 vuotta. Ottaen huomioon maankäyttösektorin merkittävän roolin Suomessa, voisi tarkastelun perustellusti ulottaa jatkossa tätä pidemmällekin.

On hyvä, että mallinnuksen tuloksia on vertailtu Suomen ilmastotavoitteisiin. Suomi edellä -skenaariota lukuun ottamatta kaikissa tarkastelluissa skenaarioissa saavutetaan ilmastolain päästövähennystavoitteet. Sen sijaan vuoden 2035 hiilineutraaliustavoite toteutuu ainoastaan Ympäristö edellä -skenaariossa. Toteutetut skenaariotarkastelut vahvistavat edelleen ymmärrystä maankäyttösektorin roolista ja epävarmuuksista nykyisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Suunnitelmassa todetaan, ettei skenaarioiden vaikutuksia ole arvioitu laajemmin, koska kyse ei ole yksittäisten politiikkatoimien linjaamisesta. Kuitenkin vaihtoehtoisten kehityspolkujen hyödyntäminen politiikkavalmistelussa edellyttää, että päästöjen ja maankäyttösektorin kehityksen lisäksi tarkastellaan laajemmin myös muita vaikutuksia mukaan lukien vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen. Lisäksi ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalla on pidettävä huolta siitä, että samanaikaisesti edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista. Keskittymällä ainoastaan päästö- ja nielukehitykseen on vaarana, että politiikkaa suunnataan tietylle kehityspolulle liian kapealla tarkastelulla ottamatta huomioon laajempia vaikutuksia.

Suunnitelmassa on käsitelty ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeutumisen tarvetta pitkän aikavälin ilmastosuunnittelussa. Tekstissä todetaan, että taustaskenaarioissa ilmastonmuutoksen vaikutukset on huomioitu vain osittain. Ottaen huomioon ilmastonmuutoksen ennakoidut huomattavat vaikutukset Suomessa, jää tämä näkökulma suunnitelmassa liian vähäiseksi ja luo epävarmuutta etenkin maa- ja metsätaloutta koskeviin etenemisvaihtoehtoihin. Onkin mahdollista, etteivät skenaarioissa tunnistetut kehityspolut ole lainkaan realistisia ilmastonmuutoksen edetessä. Metsähallitus yhtyy suunnitelman näkemykseen mallinnusmenetelmien ja skenaariotyön kehittämistarpeesta, jotta ilmastonmuutoksen vaikutukset voitaisiin jatkossa huomioida paremmin ilmastopolitiikan valmistelussa.

Lisätietoja Metsähallituksen lausunnosta antaa tarvittaessa: Tiina Vuoristo, vastuullisuuden johtava asiantuntija, tiina.vuoristo@metsa.fi

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7